

Inleiding Rian Ederveen, LOS

Er zijn op dit moment ongeveer 43.000 asielzoekers in ons land. Ongeveer 43% is afkomstig uit Syrië en 17% uit Eritrea. Deze mensen krijgen vrijwel allemaal een verblijfsvergunning. Daarnaast is ongeveer 6% afkomstig uit Irak en 7% uit Afghanistan. Een deel van hen krijgt ook een vergunning. Dit komt erop neer dat ongeveer 80% een verblijfsvergunning zal krijgen.

De 43.000 asielzoekers die in de procedure zitten en in AZC's verblijven vallen onder verantwoordelijkheid van het Rijk. Op het moment dat ze een status krijgen, worden de gemeenten verantwoordelijk voor hun opvang en huisvesting. De overige 20%, van wie de aanvraag wordt afgewezen vallen onder niemands verantwoordelijkheid meer en hebben geen recht meer op opvang.

Een stukje geschiedenis

Voor de opvang van deze uitgeprocedeerden is in de loop der jaren steeds opvang vanuit particuliere initiatieven geweest:

Sinds '80-er jaren opvang uitgeprocedeerde vluchtelingen, via

- religieuzen (bijv. Missionair Centrum, Zrs van Schijndel)
- protestanten (bijv. INLIA, Pauluskerk)
- linkse beweging (bijv. ASKV, Vluchtelingen Vrij)

Argumenten:

- Onterecht afgewezen ('echte vluchteling')
- Hulp om uitzetting te voorkomen (kerkasiel)

Doel: asielbeleid beïnvloeden.

Deze organisaties waren het niet eens met de procedure en de redenen waarom mensen soms werden afgewezen.

In 1998 werd de Koppelingswet ingevoerd, waardoor de uitgeprocedeerde asielzoekers geen recht meer op opvang hadden.

Sindsdien verliezen uitgeprocedeerde asielzoekers hun recht op opvang en komen er veel mensen op straat:

- Gemeenten grijpen in en richten eigen opvang op, bv. Utrecht, Witmarsum.
- Bestaande organisaties krijgen financiering voor opvang

Argumenten van de gemeente hiervoor :

- Mensen zitten nog in de procedure en hoeven nog niet terug
- Mensen zijn bezig met terugkeer
- Opvang is beter voor de openbare orde en veiligheid
-

Het uiteindelijke resultaat van deze situatie was het pardon in 2007, waarbij ongeveer 26.000 uitgeprocedeerden alsnog een verblijfsvergunning kregen.

Hiermee kwam een eind aan de hulp door de gemeenten. Een deel van de mensen ging terug naar het AZC omdat ze nu wel status hadden. Opvang was dus niet meer nodig vond men. In die periode waren er zo'n 100 opvanglocaties, nu zijn dat er ongeveer 30. Veel mensen werden geweigerd bij de opvang en AZC's en kwamen alsnog op straat. Dit heeft o.a. geleid tot de groep 'we are here'. Dit zijn voornamelijk uitgeprocedeerden met weinig tot geen perspectief. Zij hebben zich verenigd en vinden onderdak in tentenkampen en kerken. Zij strijden voor meer participatie: recht op onderwijs, studie en de mogelijkheid om te werken.

In januari 2013 heeft de PKN bij het ECSR (Europese Commissie voor de sociale rechten) een klacht ingediend omdat iedereen recht zou moeten hebben op onvoorwaardelijke minimale opvang (Bed,

Bad, Brood). Eerder al had een klacht bij het ECSR over het recht op onderdak voor kinderen geleid tot de instelling van de speciale gezinslocaties in 2006.

De ECSR oordeelde in juni 2014 dat Nederland moet zorgen voor onderdak voor iedereen. Er kwam een Voorlopige Voorziening in december 2014: gemeenten moeten onderdak bieden. Het Rijk betaalde de gemeenten 10 miljoen voor deze BBB-opvang (januari 2015) Het doel was m.n. te zorgen voor onderdak voor ongedocumenteerden.

15 april 2015 kwam er een resolutie van het Comité van Ministers van de Raad van Europa waarin werd besloten dat er geen verplichting voor BBB voor iedereen gold. In navolging hierop besloot het Kabinet op 22 april 2015 tot beperken van de opvang tot 'meewerkenden' aan terugkeer. Dit leidde tot rechtzaken waarbij uiteindelijk op 26 november 2015 de CRvB en de RvS vinden dat opvang beperkt mag worden tot mee-werkenden. Tot op heden is er nog geen akkoord bereikt tussen gemeenten en het rijk over opvang van uitgeprocedeerden.

Huidige stand van zaken

- Een deel van de 'oude' noodopvangen is nog steeds actief,
- Deel gemeenten nog steeds actief
- We Are Here Amsterdam nog steeds actief
- In sommige gemeenten nog steeds BBB

Er is sprake van een patstelling tussen Rijk en gemeenten / opvangorganisaties:

- Wat is het doel van de opvang: humanitair, of terugkeer of bescherming of wetswijziging?
- Voor wie is de opvang – hoe/ wie selecteert?
- Wie is verantwoordelijk, rijk of gemeenten?
- Wat is de kwaliteit opvang, wat voor begeleiding?

Wat is er nodig?

Volgens de opvangorganisaties is opvang plus begeleiding noodzakelijk. Hiervoor zijn verschillende redenen:

- Humanitair > voor de mensen zelf en voor de samenleving is het niet wenselijk als mensen op straat moeten leven.
- Bescherming als vluchteling > er is juridische begeleiding, plus politieke actie nodig voor bepaalde groepen
- Legalisering om andere redenen (oa gezin, arbeid, medisch) > hiervoor is individuele juridische begeleiding en actie nodig voor de vluchteling
- terugkeer > iemand kan alleen werken aan terugkeer als het veilig is, en als iemand met opgeheven hoofd en met een perspectief terug kan keren. Vanuit een situatie van goede opvang en begeleiding is het makkelijker te werken aan terugkeer.
- Bovendien wordt in zo'n 30 % van de gevallen na een eerdere afwijzing alsnog asiel verleent na een nieuwe procedure

Daarnaast lobbyen organisaties ook voor de verbetering van de rechten van mensen die illegaal verblijven. Onlangs is een initiatief gestart om de mogelijkheden voor vrijwilligerswerk te verbeteren. Ook de CMBR heeft deze petitie ondertekend. Voor meer informatie: www.iedereen-aandeslag.nl Gelukkig is ook het COA inmiddels wat soepeler wat betreft regels voor werk en onderwijs als het gaat om mensen die nog in de procedure zitten.